

Siun
SOTE

Tuetun työllistymisen seminaari

20.9.2022

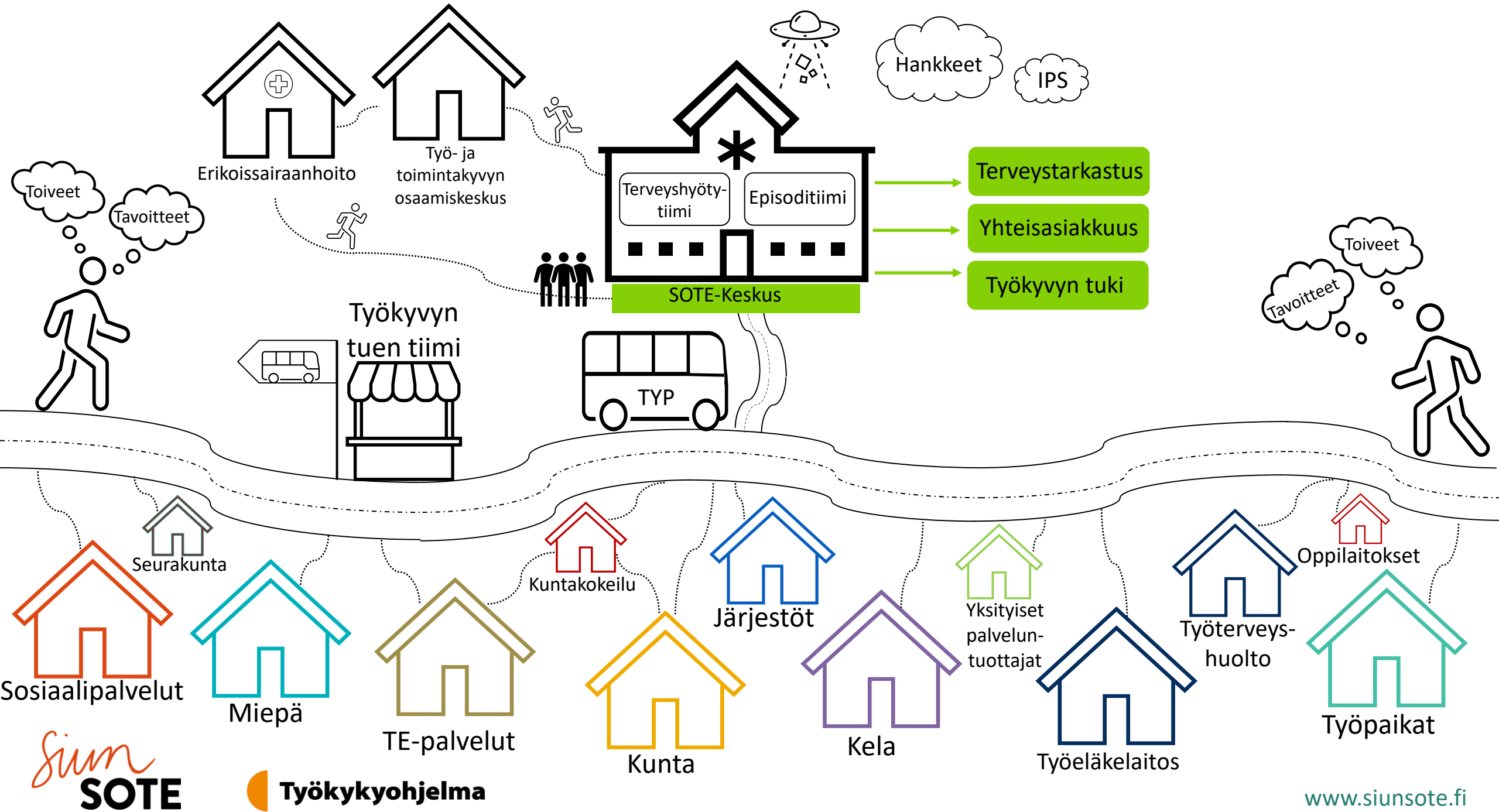
Siun soten Työkykyohjelma

Ohjelma:

- 9:00 Avaussanat Ulla Tiainen
- 9:05 Sosiaalipalveluiden rooli työllistymisen tukemisessa: Leena Normia-Ahlsten (THL)
- 9:20 Työllistymiseensä tukea tarvitsevan asiakkaan palvelupolku:
- Verkostotyö on Pohjois-Karjalan vahvuus!
 - Työkyvyn tuen tiimi
 - Työllistymistä tukevat sosiaalipalvelut Siun sotessa
 - Työympäristössä tapahtuvan työ- ja toimintakyvyn mittaaminen Pohjois-Karjalassa
- Tauko
- Laatuksiteereihin perustuva työhönvalmennus
 - Työtehtävien räätälöinti
- 10:45 Alueellinen pienryhmäkeskustelu ja yhteinen purku
- 11:15 Itä-Suomen YTA näkökulma: Anne Sahrio (THL)
- 11:30 Tilaisuuden päätös

Työllistymiseensä tukea tarvitsevan asiakkaan palvelupolku

Verkostotyö on Pohjois-Karjalan vahvuus!

Pohjois-Karjalan vahvuus on verkostotyö

- Paikallisen verkostotyön vahvuudet.
- Voimavara ja väline, tavoite myös valtakunnallisesti että alueellista verkostoitumista tapahtuu
- Verkostona voidaan huomioida paikalliset tarpeet ja rakentaa niihin toimivat käytännöt
- Olemassa olevat ja toimivat rakenteet mm:
 - TYP-rakenne ja sovitut yhteistyötavat
 - Työkyvyn tuen tiimit 16 eri tiimiä Pohjois-Karjalassa
 - Paikallisia yhteistyöverkostoja eri teemojen ympärillä esim. PK-Sotun koordinoimat Osatyökykyisten työllistyminen -työryhmä ja alueelliset työllisyystoimijoiden tapaamiset sekä useita paikallisesti sovittuja yhteistyörakenteita

Hankkeen aikana:

- Tunnistettiin yhteisesti, että
 - Usein asiakkaat käyvät lähes kaikissa mökeissä
 - Asiakkaan palvelutarpeet voivat olla rinnakkaisia ja asiakkuussuhteet päällekkäisiä
 - Asiakkaan palvelutarve voi olla pitkäaikainen/lyhytaikainen eri mökeissä.
 - Asiakas on usein jo ollut jossain palveluissa ja siellä saattaa olla jo tietoa hänestä
- Vahvistettiin ymmärrystä siitä, että
 - Tunnistetaan asiakkaan saamat muiden mökkien palvelut ja osataan käyttää niitä
 - Tietoa asiakkaasta on jo olemassa muissa mökeissä ja sitä pitää muistaa hyödyntää
 - Ymmärretään yhteisen suunnitelman merkitys ja pyritään luomaan mahdollisuuksia niiden tekemiseksi
 - Yhteistyön kautta vähennetään päällekkäistä työtä
- Lisättiin yhteistyötä mökkien välillä
- Sovittiin saattaen vaihtaminen toimivaksi käytännöksi nivelvaiheen tilanteissa

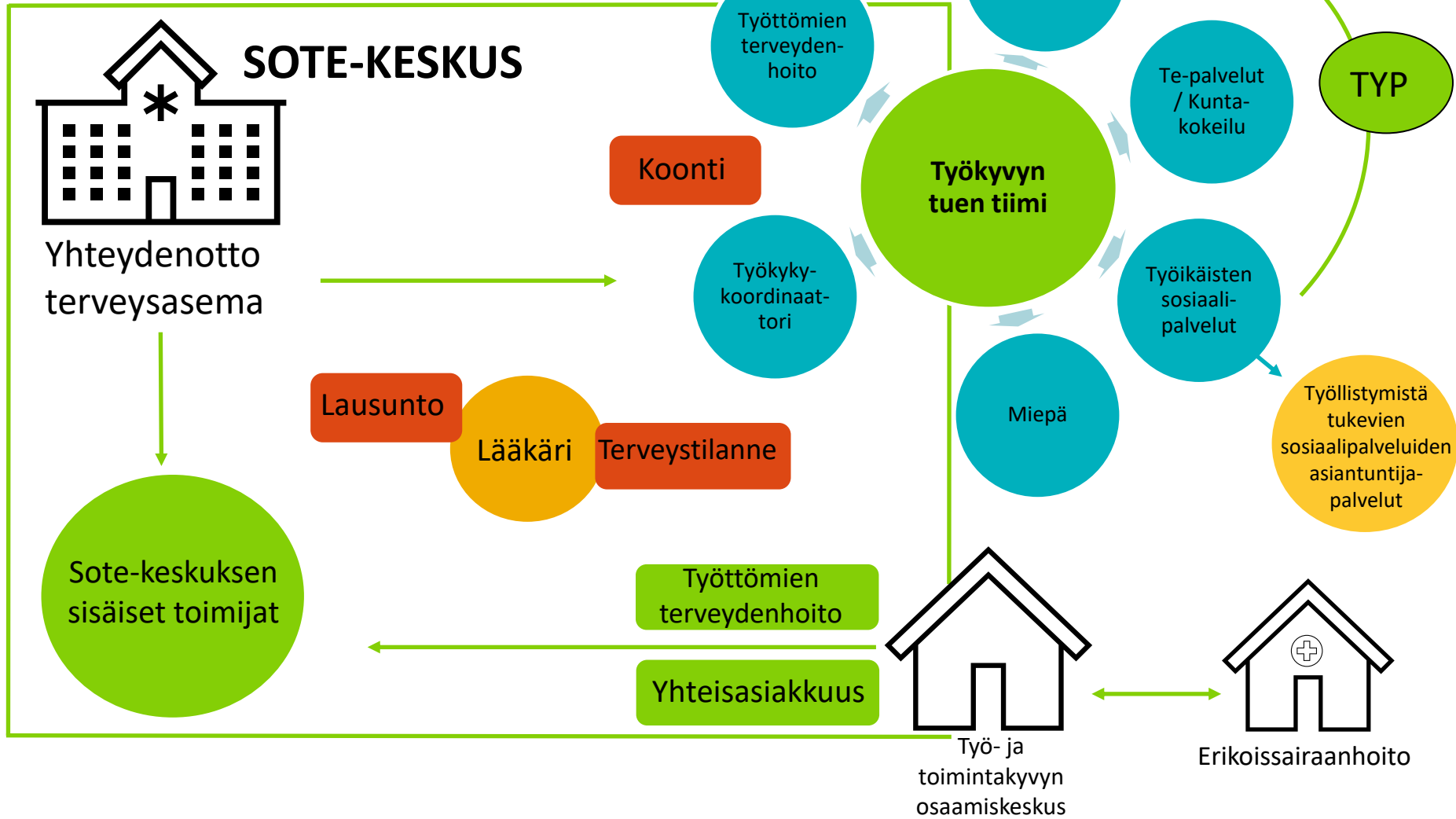
Asiakkaan polku

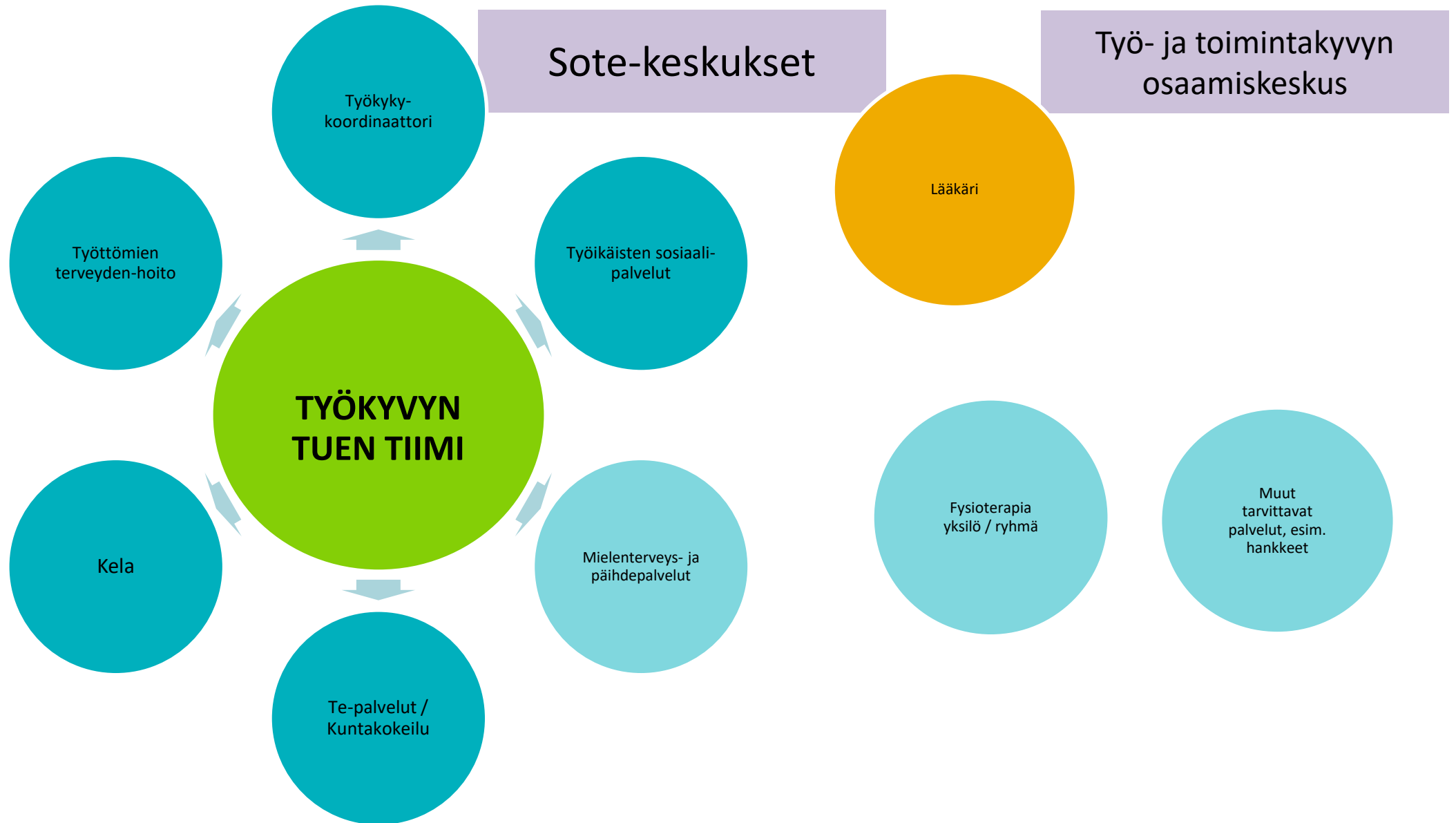
- Kuntoutusrahalla opiskellut valmistunut 21-v nuori
- Opintojen aikana ilmennyt vahvan tuen tarve opintojen suorittamiseksi
- Oppilaitoksella ei tietoa diagnooseista
- Oppilaitoksen tuella ilmoittautunut työttömäksi työnhakijaksi, jolloin työnhakuvelvoite 4 hakemusta kuukaudessa on astunut voimaan.
- Oppilaitos tunnistaa, ettei nuori itsenäisesti kykene hakemaan työpaikkoja ja ohjaa siksi nuoren työkyvyn tuen tiimiin
- Oppilaitoksen edustaja tulee mukaan tähän tapaamiseen asiakkaan kanssa, jolloin nivelvaiheessa varmistetaan tietojen siirtyminen

Työkyvyn tuen tiimi

Virpi Kettunen

Palvelutarpeen arviointi, yhteinen suunnitelma, seuranta (vastuu asiakasvastaavalla)

Milloin työkyvyn tuen tiimiin?

- Kohderyhmänä kaikki työnhakijat, joilla työkyvyn tuen tarvetta (huom! työterveyshuollon ja opiskelijaterveydenhuollon ensisijaisuus)
- Ohjaus matalalla kynnyksellä, kun:
 - Tilanne on jumittunut syystä tai toisesta
 - Eri palveluja on kokeiltu tai et tiedä mihin ohjata
 - Tarvitaan vähintään kahden eri toimijan monialaista arviota
 - Kohderyhmää kuvataan tarkemmalla tasolla esimerkein perehdytysmateriaalissa (tulossa syksyn aikana)

Vrt. ohjaus TYPpiin (tarkemmat kriteerit, Työkyvyn tuen tiimistä helppo ohjata TYPpiin)

Asiakasprosessi työkyvyn tuen tiimissä

Työkykykoordinaattoritoiminta terveysasemilla 3/22 alkaen

- Toimii konkreettisesti **tukena terveydenhuollon henkilöstölle**
- Erityisesti työterveyshuollon ulkopuolella olevien työkykyasioissa, kuten lausuntopyynnöt
- Tekee tarvittaessa laajan työkyvyn tuen koonnin **ennen** lääkärin aikaa
- Ohjaa tarvittaessa työkyvyn tuen palveluihin, kuten työkyvyn tuen tiimiin tai TYP:iin
- Konsultoitavissa
- Asiakasaikoja voi varata

Työkykykoordinaattoritoiminta terveysasemilla

- TE-palveluista ohjaus oman työkykykoordinaattorin konsultaation kautta
- Jatkossa lähete, joka mahdollistaa tietojen vaihdon molemmin puolin ja yksilöidyn kuvauksen lausunnon tarpeesta, kun ohjataan terveysaseman, työkyvyn tuen tiimin tai TYP-toiminnan ulkopuolelta
- Huomioitava terveydenhuollon resurssit
- Terveysasemia briiffattu uudesta työnhaun mallista ja lausuntojen tarpeen lisääntymisestä

Työkyvyn tuen koontilomake jakeluun

Sukunimi	Etunimet
Henkilötunnus	Puhelin
Lähiosoite	Postinumero ja postitoimipaikka

MIHIN TYÖKYVYN TUEN KOONNILLA HAETAAN VASTAUSTA:

TAUSTATIEDOT: (Työttömyyden kesto, perhetilanne, asuminen)
TOIMEENTULO JA SOSIAALITURVA (taloudellinen tilanne, työttömyysturva, toimeentulotuki, muut etuudet, velka-asiat ja ulosotto)
TÄMÄNHETKISET TOIMENPITEET: (työllistymistä edistävät esim. kuntouttava työtoiminta, työkokeilu, palkkatukityö, kuntoutus-, päihde -ja/tai mt-palvelut jne.)

Asiakkaan asia Työkyvyn tuen tiimissä

- *Oppilaitoksen tiedot* vahvasta tuen tarpeesta ja kuvaus siitä, millaisissa asioissa tuen tarve on ilmennyt
- *Terveyspalveluista* ei nouse esille mitään tietoa
- *Sosiaalipalveluista* ei nouse esille mitään tietoa
- *Työllisyyspalveluilla* ei ole mitään tietoa asiakkaasta, koska juuri valmistunut. Työnhakuvelvoite on astunut voimaan 4 hakemusta/kk.
- *Kelasta* esille tulee diagnoositietoa lievästä kehitysvammasta kuntoutusrahan myöntämisen taustalta. Diagnoosista niin pitkä aika, ettei nykyisessä järjestelmässä ei ole tästä terveystiedoissa merkintää.

Asiakaspolun eteneminen Työkyvyn tuen tiimissä

- Asiakkaan oma tahtotila on edetä työhön ja ansaita palkkaa. Hän ei halua eläkkeelle.
- Yhdessä asiakkaan ja verkoston kanssa pohditaan, millaisella tuella ja palveluilla asiakkaan eteneminen kohti työtä olisi mahdollista:
 - Millaiset työelämävalmiudet ja toiveet asiakkaalla on esim. kokoaikainen työ vai osa-aikainen työ?
- Suunnitelma:
 - Todetaan, että tarvitaan näyttöä toimintakyvystä ja työtaidoista, jolloin työtoiminta olisi oikea palvelu
 - Asiakkaalle nähdään oikea-aikaiseksi sosiaalipalveluiden työllistymistä tukevat palvelut, jotka tiimissä mukana oleva sosiaalipalveluiden edustaja tunnistaa.
 - Todetaan/määritetään, että asiakkaan työnhakuvelvoite on tästä lähtien 1 hakemus/kk, jossa sosiaalipalvelut tukevat asiakasta.
 - Pohditaan TYP-asiakkuuden käynnistymistä, mutta asiakas ei tässä vaiheessa täytä vielä kriteereitä.

Työllistymistä tukevat sosiaalipalvelut Siun sotessa

Virpi Koponen

Sosiaalipalvelut ovat yksi osa työkyvyn tuen kokonaisuutta

- Työkyvyn tuen palvelukokonaisuus sosiaalihuollon näkökulmasta, miksi juuri sosiaalihuolto?
- Sosiaalihuollon palveluissa on nykyistä enemmän panostettava toimiin, joilla edistetään asiakkaiden työllistymistä.
- Jotta osatyökykyiset henkilöt etenisivät työllistymispolullaan nykyistä paremmin, se edellyttää sosiaalihuollon palveluketjun selkiyttämistä ja yhteensovittamista muiden palvelujen kanssa, mutta myös tuetun työhönvalmennuksen laajempaa käyttöönottoa

Työllistymistä tukevat sosiaalipalvelut 4 kpl:

- Työtoiminta
- Työhönvalmennus
- Kuntouttava työtoiminta
- Työllistymistä tukeva toiminta - on SHL 27 d –mukainen sosiaalipalvelu, jota ei Siun sotessa tällä hetkellä toteuteta

Palvelutarpeiden tunnistaminen voi tapahtua mökkikylän eri toimijoilla, kuten oppilaitoksissa, työllisyyspalveluissa tai järjestöissä.

Siun soten Työllistymistä tukevat sosiaalipalvelut – prosessit nyt

Vammaispalvelut

Vammaisen asiakas
Eläke

Vammaispalvelut
Sosiaalityöntekijä ja/tai sosiaaliohjaaja

PTA ja palvelusuunnitelma

Vammaispalveluiden asuminen sekä työ- ja päivätoiminta
Ohjaaja, Sosiaaliohjaaja tai työ- ja päivätoiminnan ohjaaja myös työhönvalmennuksen roolissa

Työhönvalmennus

Avotyötoiminta

Avotyötoimintapaikan ja/tai työpaikan etsiminen, sopimukset, päätökset

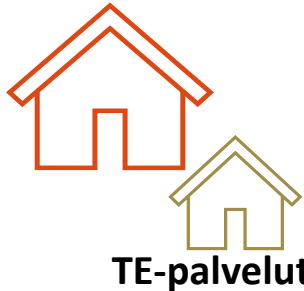
Työtoiminta

Toimintakeskus: työtoimintasopimukset, päätökset ja työtoiminnan ohjaus

Vammaisen asiakas
Työtön

Työikäisten palvelut

Työikäinen asiakas
Työtön

Työikäisten sosiaalipalvelut
Sosiaalityöntekijä ja/tai sosiaaliohjaaja

Aktivointisuunnitelma

TE-palvelut/
TE-palvelut kuntakokeilu
Asiakasvastaava

Työikäisten sosiaalipalvelut
Sosiaalityöntekijä ja/tai sosiaaliohjaaja

PTA ja asiakas-suunnitelma

Työikäisten sosiaalipalvelut
Sosiaaliohjaaja

Kuntouttava työtoiminta

Paikan etsiminen*, työtoimintasopimukset, päätökset ja aksut 3 kk välein

* 31.12.2022 asti kunnan tehtävänä paikan etsiminen ja työtoimintasopimusten tekeminen

Miepä-asiakas
Työtön

Miepä -palvelut

Miepä-asiakas
Kunt.tuki, eläke

Hoito-koordinaattori

Hoidon tarpeen arviointi

Mielenterveys- ja päihdepalvelut
Psykiatrinen sairaanhoitaja ja/tai päihdesairaanhoitaja?

Hoito- ja kuntoutus-suunnitelma

Mielenterveys- ja päihdepalveluiden sosiaalipalvelut (asuminen, työ- ja päivätoiminta)
Sosiaaliohjaaja

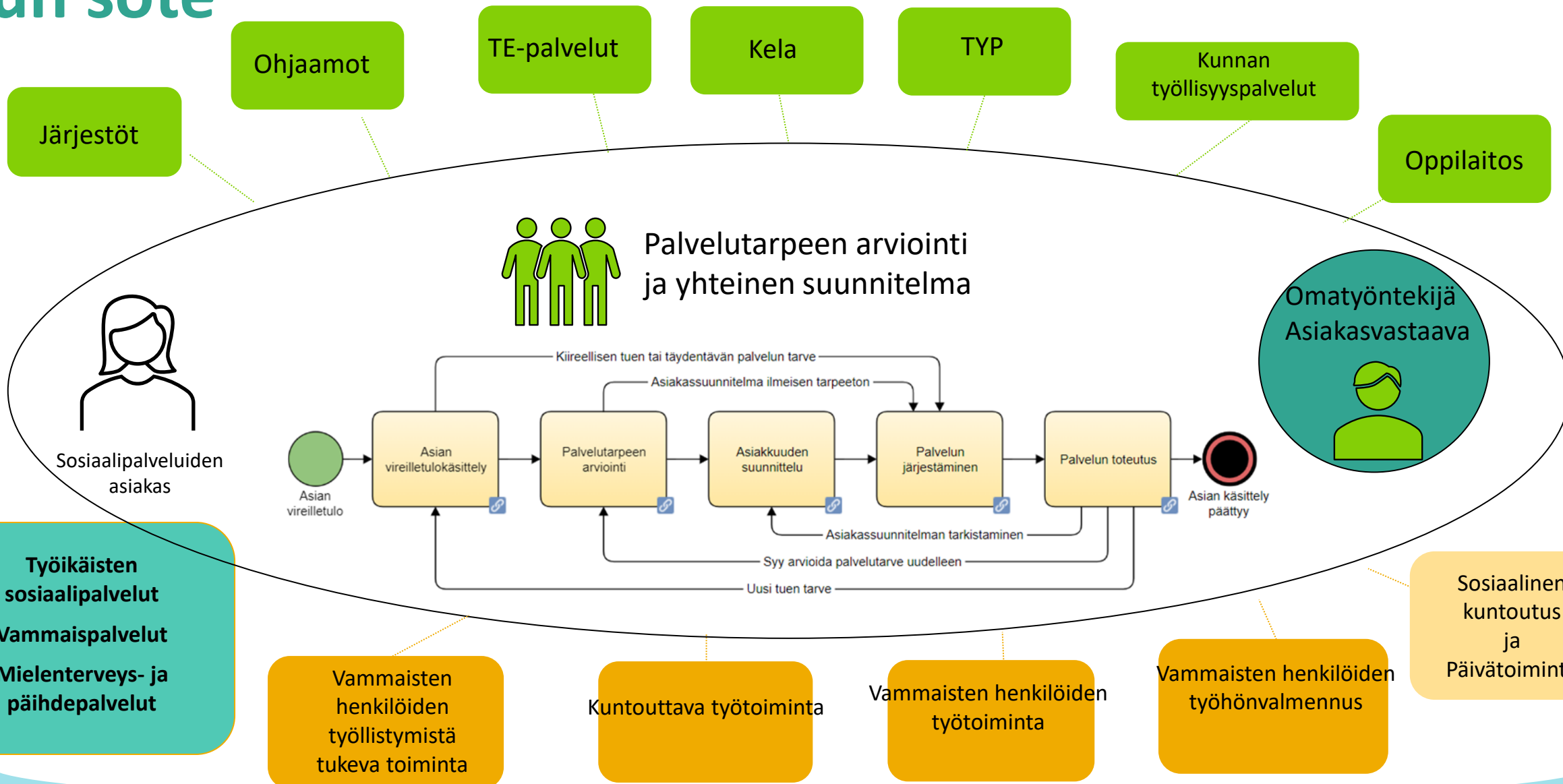
PTA ja asiakas-suunnitelma

IPS-työhönvalmennus

Työtoiminta

Paikan etsiminen, sopimus työtoiminnasta ja päätökset

Siun sote

Työllistymistä tukevien sosiaalipalveluiden kehittäminen Siun sotessa

- Siun soten sosiaalipalveluiden (Miepä, Työikäisten palvelut, Vammaispalvelut) yhteisessä työskentelyssä on tunnistettu, että Siun soten nykyisissä palveluissa on olemassa yhteneväisyyksiä sekä eri palvelualueilla järjestettävän työtoiminnan että työhönvalmennuksen palveluiden osalta.
- Kuntouttavan työtoiminnan palveluun liittyvää muutostyötä on tehty yhteistyössä kuntien työllisyyspalveluiden ja Työikäisten sosiaalipalveluiden kanssa.
- Yhteistä keskustelua jatkettu työpajatyöskentelyissä syksyllä 2022, tavoitteena
 - luoda yhtenevät ja tasalaatuiset työllistymisen tuen sosiaalipalvelut sekä niiden asiakaskriteerit ja palveluprosessit.
 - pohtia rakenteellisessa keskustelussa esimiesten kesken suuntaviivoja sille, miten työllistymistä tukevat sosiaalipalvelut voitaisiin tulevaisuudessa hyvinvointialueella järjestää vaikuttavasti ja kustannustehokkaasti.

Asiakaspolun eteneminen työtoimintaan

- Asiakas ohjautuu sosiaalipalveluna järjestettävään työtoimintaan taitojen, osaamisen, vahvuuksien kartoitusta varten.
- Työtoiminnassa asiakkaalle suunnitellaan tavoitteellinen työelämätaitoja kartoittava ja vahvistava työtoiminnan sisältö.
- Työtoiminnan aikana tuetaan asiakkaan työnhakuvelvoitetta 1 hakemus/kuukausi.

Työympäristössä tapahtuva työ- ja toimintakyvyn mittaaminen

Virpi Koponen

Yhtenäinen työ- ja toimintakykytieto

- Nykyinen hyvinvointipalvelujen järjestelmämme ei tuota yhtenäistä tietoa työ- ja toimintakyvystä
- Eri palveluita tarjoavilla viranomaisilla voi olla hyvinkin erilainen käsitys saman asiakkaan tilanteesta.
- Yhtenäisen tiedon puuttuessa ei kyetä saamaan esim. tietoa erilaisten palveluketjujen vaikutuksesta työ- ja toimintakykyyn.

[THL 11/2021, Työ- ja toimintakykytiedon konsepti](#)

Toimintakyvyn mittareita itsenäisesti ja/tai työntekijän kanssa täytettäväksi:

- Oma-olon [oirearviot](#) ja [terveystarkastus](#)
- [Kykyviisari](#) - löytyy myös selkoversiona
- Oma-olon hyvinvointitarkastus (sisältää terveystarkastuksen ja sähköisen version elämänlaatumittarista) tarvitsee tunnukset
- [WHOQOL BREF – Elämänlaatumittari \(lomakkeen lyhyt versio\)](#)
- [Työelämätutka](#)
- [Whodas2](#)
- [RAI-mittari](#)
- [Työkyvyn ennuste | Työelämätieto | www.tyoelamatieto.fi](#)
- [Miten tunnistan asiakkaan työkyvyn tuen tarpeen? | Kuntoutumistalo.fi | Terveyskylä \(terveyskyla.fi\)](#)
- Tiettyyn teemaan liittyen koottuja itsearviointityövälineitä esim. [Mielenterveystalo.fi](#)

Työympäristössä tapahtuva työ- ja toimintakyvyn mittaaminen

- Työryhmän idea syntyi 12/2021 ja eka tapaaminen 1.3.2022
- Työryhmän edustajat:
 - Siun sote / vammaispalvelut, miepä- ja työikäisten palvelut
 - TE-palvelut / työkykykoordinaattori
 - Kontiolahden kunnan työllisyyspalvelut
 - Honkalampisäätiö Kaski työvalmennus
 - Pohjois-Karjalan Mielenterveydentuki ry
 - Opiskelijaedustaja

Työympäristössä tapahtuva työ- ja toimintakyvyn mittaaminen

- Yhteistyössä rakennettu arviointikohteita
- Yhdessä asiakkaiden ja työntekijöiden kanssa testattu mittarin kysymyksiä ja muokattu niitä saatujen kokemusten pohjalta
- Käyttökokemuksia ja mittarin muokkausta toteutettu:
 - Kuntouttava työtoiminta
 - Työhönvalmennuksen asiakkaita PK-Sotun Tuike-hankkeen toimesta erilaisissa palveluissa olevien asiakkaiden osalta: työsuhde, sairausloma, työkokeilu, kuntouttava työtoiminta, opiskeluihin suuntaava
- Parhaillaan testissä ja käyttökokemuksia kerätään
 - Vankilan työtoiminta
 - Vammaispalveluiden työtoiminta-työhönvalmennus työskentelyssä

Työympäristössä tapahtuva työ- ja toimintakyvyn mittari:

Työympäristössä tapahtuvaan työkyvyn arviointiin liittyviä kysymyksiä: (Testiversio)

Itsearvio = Ihminen arvioi itse omaa suoriutumistaan ja kokemustaan näihin kysymyksiin vastaten ja täyttää oman lomakkeen
Työpaikan näkemys = Työpaikan ohjaaja(t) vastaa havaintoihin pohjautuen samoihin kysymyksiin ja täyttää oman lomakkeen

Työympäristössä suoriutumisen yhteinen näkemys = Käydään yhteisessä keskustelussa läpi vastausten yhteneväisyydet ja eroavaisuudet sekä kuvataan perusteluita vastausvalintoihin. Kootaan yhteinen näkemys vahvuuksista ja mahdollisista tuen tarpeista sekä siitä, miltä työ- ja toimintakyky näyttäytyi työympäristössä.

Tutustu kysymykseen ja vastausvaihtoehtoihin

1-4 valinnat kuvaavat haasteita/rajoitteita ja kuinka suuria ne ovat

5 ja 6 valinnat kuvaavat, että tilanne vaihtelee ja 6 enemmän sitä, että asiassa ei ole työssä näkyvää haastetta tai rajoitetta

7-10 valinnat kuvaavat vahvuuksia ja kuinka usein/helposti asia toteutuu

Työympäristössä tapahtuva työ- ja toimintakyvyn mittari:

Tarkastele tilannettasi viimeisen parin viikon ajalta ja ympyröi tilannettasi parhaiten kuvaava vaihtoehto

1 Arvio tämänhetkisestä työkyvystä	Työkykyni on tällä hetkellä niin heikko, että se estää työn tekemisen	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10	Työkykyni on tällä hetkellä huipputasolla
2 Usko työllistymiseen tai opiskelujen aloittamiseen 2 vuoden sisällä	Minun on mahdotonta uskoa, että olen työssä tai opinnoissa 2 vuoden kuluttua	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10	Uskon erittäin vahvasti siihen, että työllistyn tai aloitan opinnot lähiviikkojen aikana
3 Työnhakuun ja asioiden hoitamiseen sähköisesti tarvittavat digitaidot	Minun on mahdoton suoriutua digitaitoja vaativista sähköisesti asioiden hoitamisesta tai työnhausta	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10	Työnhakuun ja asioiden hoitamiseen sähköisesti tarvittavat digitaitoni ovat huipputasolla
4 Työssä tarvittavat digitaidot (tietokoneen käyttäminen ja järjestelmät)	Minun on mahdoton suoriutua digitaitoja vaativista tehtävissä työssä.	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10	Työssä tarvittavat digitaitoni ovat huipputasolla
5 Työssä tarvittava kielitaito (puhuminen, kirjoittaminen)	Minun on mahdotonta puhua ja ymmärtää suomenkielellä puhuttuja työhöjeita tai kirjoittaa niitä	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10	Minun on aina helppoa puhua ja ymmärtää suomenkielellä puhuttuja työhöjeita tai kirjoittaa niitä
6 Työssä tarvittava ammatillinen osaaminen	Minulla ei ole lainkaan ammatillista osaamista, joten on mahdotonta tehdä ammattitaitoa vaativaa työtä	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10	Ammatillinen osaamiseni on huipputasolla

Työympäristössä tapahtuva työ- ja toimintakyvyn mittari:

7	Työssä tarvittava fyysinen kunto	Fyysinen kuntoni on niin heikko, että se estää työn tekemisen	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Fyysinen kuntoni on huipputasolla ja vahvuus työtehtävien suorittamisessa
8	Työssä tarvittava henkinen jaksaminen	Henkinen jaksaminen on niin heikko, että se estää työn tekemisen	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Henkinen jaksaminen on huipputasolla ja vahvuus työtehtävien suorittamisessa
9	Fyysinen työkyky ja kiputilojen vaikutus työssä suoriutumiseen	Fyysisten toimintakyvyn rajoitteet tai kiputilat ovat niin suuria, että työssä suoriutuminen on mahdotonta	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Minulla ei ole fyysisiä toimintakyvyn rajoitteita tai kiputiloja, jotka vaikuttaisivat työssä suoriutumiseen
10	Jännittämisen vaikutus työtehtävien suorittamiseen	Jännitän niin paljon, että työtehtävien suorittaminen on mahdotonta	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	En ole jännittänyt työtehtäviä suoritettaessa eikä jännittäminen vaikuta työssä suoriutumiseen
11	Poissaolojen ilmoittaminen	En koskaan ilmoita poissaoloistani esimiehelleni tai ohjaajalleni	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Ilmoitan aina tarkasti poissaoloistani esimiehelleni
12	Työaikojen noudattaminen	Minun on mahdotonta noudattaa sovittua työaikaa	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Minun on aina helppoa noudattaa sovittua työaikaa
13	Työohjeiden noudattaminen	Jätän aina noudattamatta annettuja työohjeita	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Noudatan aina tarkasti annettuja työohjeita
14	Työpaikan järjestyksessä pitäminen	Minun on mahdotonta pitää työpaikkaani järjestyksessä	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Pidän työpaikkani aina tarkasti järjestyksessä

Tauko

Asiakas työtoiminnassa

- Työtoiminnassa asiakkaan kanssa todetaan, että asiakkaan työelämävalmiudet ja toimintakyky eivät riitä kokoaikaiseen työhön eikä itsenäiseen työnhakuun. Tuen tarpeita on tullut esille oman toiminnan ohjauksessa, muutostilanteissa ja rutiinien selkeässä järjestyksessä.
- Asiakas on ollut motivoitunut oppimaan ja selkeiden ohjeiden ja alun tiiviin ohjauksen jälkeen on pystynyt toimimaan myös itsenäisesti.
- Asiakkaan toive on edelleen päästä työelämään. Yhdessä hänen kanssaan pohditaan olisiko asiakkaan tilanteeseen paras vaihtoehto työkyvyttömyyseläkkeen rinnalla tehtävä palkkatyö?

Asiakaspolun eteneminen TYP-tapaaminen ja suunnitelman päivitys

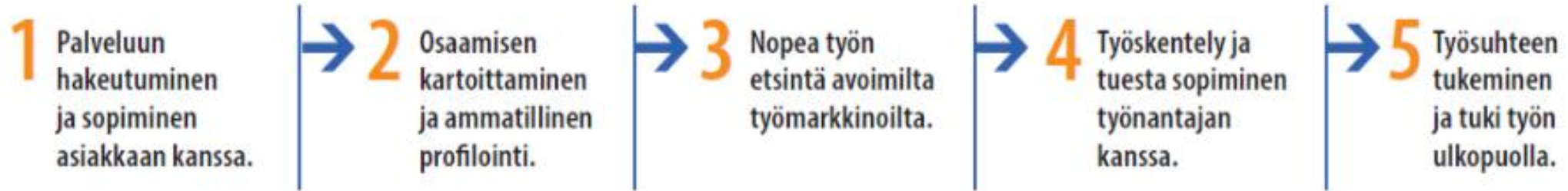

- Asiakkaan TYP-palvelun palvelutarve on arvioitu. TYP-yhteistyössä pohditaan tulevaisuuden toimeentulo ja etuusasiat.
- Työkyvyttömyyseläkkeen mahdollisuuden selvittäminen vai onko edelleen työtön työnhakija?
- Asiakkaan kanssa kerrotaan, mitä työtoiminnassa on noussut esille ja mitä on keskusteltu.
- Yhdessä päädytään siihen, että sosiaalipalveluna tarjottava vahvan tuen työhönvalmennus on asiakkaalle oikea palvelu. Työpaikoille jalkautuva työhönvalmennus tarjoaa asiakkaalle pitkäkestoisen tuen ja työtehtävien räätälöinnin mahdollisuuden myös työsuhteen jatkuessa.

Laatukriteereihin perustuva tuetun työllistymisen työhönvalmennus

Senja Asikainen

Tuetun työllistymisen työhönvalmennusprosessi

- Tuettu työllistyminen on työskentelymenetelmä, jonka tarkoituksena on edistää työllistymisessään erityistä tukea tarvitsevien ryhmien pääsyä palkkatyöhön avoimille työmarkkinoille sekä tukea heidän työssä pysymistään. Jokaisella on oikeus työhön.
- Tuetun työllistymisen toimintamalli on kehitetty alun perin kehitysvammaisten ja nuorten työllistymisen edistämiseksi USA:ssa
- Tuetun työllistymisen työhönvalmennuksen prosessi rakentuu viidestä vaiheesta (THL, EUSE Toolkit), prosessissa korostuu työpaikoille jalkautuva työote
- Tehokas tuki työn hakemiseen, työssä pysymiseen ja työn säilyttämiseen, työn räätälöinti sekä työnhakijan tarpeiden ja osaamisen että työnantajan tarpeiden näkökulmasta, etuusneuvonta
- Ammatillaisen osaamisen tarve kasvaa asiakkaan tuen tarpeen kasvaessa 1 → 5

Laatukriteereihin perustuva tuetun työllistymisen työhönvalmennus

- Laatukriteereihin perustuvan tuetun työllistymisen työhönvalmennuksen keskeiset periaatteet on kirjattu 25 laatukriteeriin
 - Palvelun henkilöstö, palvelun johtaminen, palvelun sisältö
 - Laatukriteerit kuvaavat tavoitetilaa
 - Laatukriteeristön on tuottanut yhdysvaltalainen IPS Employment Center
- Näyttöön perustuva IPS-toimintamalli on jatkokehitetty tuetun työllistymisen toimintamallista parantamaan vakaviin mielenterveyden häiriöihin sairastuneiden henkilöiden työllistymistä tukevien menetelmien laatua
- Laatukriteereiden mukaisessa työhönvalmennuksessa korostuu, että valmennus ja kuntoutus on pitkäkestoista ja tapahtuu myös pääasiassa työpaikoilla.

Esimerkki laatukriteerin pisteytyksestä:

3. Kokonaisvaltainen palvelu: Jokainen työhönvalmentaja toteuttaa kaikkia työhönvalmennuksen vaiheita; 1) palveluun hakeutuminen ja sopiminen asiakkaan kanssa, 2) osaamisen kartoittaminen ja ammatillinen profilointi, 3) nopea työnetsintä avoimilta työmarkkinoilta, 4) tuesta sopiminen työnantajan kanssa, 5) työsuhteen ylläpitämisen tuki sekä tuki työssä ja työn ulkopuolella yhdessä päävastuussa olevien sosiaali- ja terveydenhuollon vastaavien toimijoiden kanssa, ennen kevyempään työllistymisen tuen piiriin siirtymisen. (Huomaa: Jokaisen työhönvalmentajan ei edellytetä antavan etuuksia koskevaa ohjausta asiakkaillaan. Ohjaaminen etuuksiin erikoistuneen työntekijän luo on linjassa tuetun työllistymisen työhönvalmennuksen periaatteiden kanssa, katso kysymys 12.)

1= Työllistymisen tuen palveluiden osalta työhönvalmentajat tarjoavat ainoastaan siirtoa palveluntuottajille tai muihin palveluihin.

2= Työhönvalmentajilla on asiakasvastuu, mutta työllistymisen tuen osalta he siirtävät asiakkaat muihin palveluihin.

3= Työhönvalmentajat toteuttavat yhdestä kolmeen vaihetta työhönvalmennuksesta.

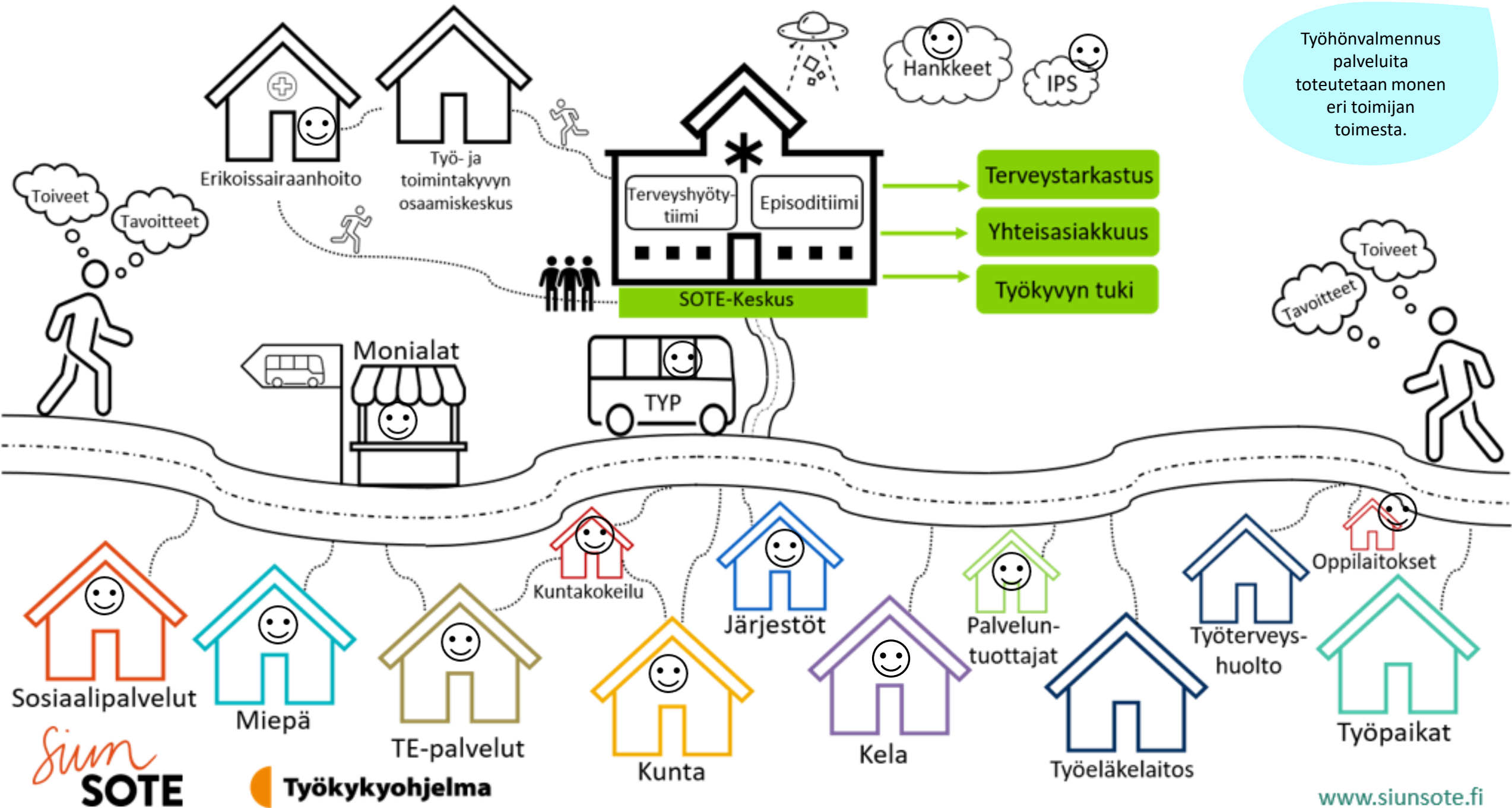
4= Työhönvalmentajat toteuttavat neljä vaihetta työhönvalmennuksesta, mutta eivät koko palvelua.

5= Työhönvalmentajat toteuttavat kaikki viisi työhönvalmennuksen vaihetta (palveluun hakeutuminen ja sopiminen asiakkaan kanssa; osaamisen kartoittaminen ja ammatillinen profilointi; nopea työnetsintä avoimilta työmarkkinoilta; tuesta sopiminen työnantajan kanssa; työsuhteen ylläpitämisen tuki sekä tuki työssä ja työn ulkopuolella).

Laatukriteereihin perustuva tuetun työllistymisen työhönvalmennus

- STM:n toimeksiantona laatukriteereihin perustuvan tuetun työllistymisen työhönvalmennuksen jalkauttaminen alueelle.
- Todettu, että Siun soten Vammaispalveluissa toteutettava kehitysvammaisten henkilöiden työhönvalmennus on jo laatukriteereiden mukaista
- Siun sotessa käynnissä IPS-Sijoita ja Valmenna hanke mielenterveys- ja päihdepalveluissa
- Siun soten sosiaalipalveluissa kehittämistyö käynnissä kolmen sosiaalipalvelun kesken:
 - Miten sosiaalipalveluina toteutettavat tuetun työllistymisen palvelut järjestetään tulevalla hyvinvointialueella?

Työhönvalmennus palveluita toteutetaan monen eri toimijan toimesta.

Laatukriteereihin perustuva tuetun työllistymisen työhönvalmennus

- Työhönvalmennuksen työpajasarja (syksy 2021- kevät 2022), yhteistyössä TEM:n Työkykyohjelma, Pohjois-Karjalan TE-toimisto Osatyökykyisten palvelut, TEM-pilotti 2021-2022
 - Osallistujia yli organisaatorajojen
- Työpajatyöskentelyssä luotiin yhteistä ymmärrystä siitä, mitä Pohjois-Karjalassa tarkoitetaan, kun puhutaan työhönvalmennuspalvelusta riippumatta siitä, kuka sitä järjestää.
 - Keskeisinä teemoina verkostotyön vahvistaminen, tuetun työllistymisen prosessi ja laatukriteereiden mukainen työhönvalmennus
 - Tavoitteena asiakkaan näkökulmasta samansuuntainen, tasalaatuinen palvelu.
- Yhteistyössä TEM Työkykyohjelman kanssa jalkautettu kriteereitä sekä peilattu tarkemmalla tasolla eri työhönvalmennuksen palveluita laatukriteereihin.
 - Miltä osin kriteeristö olisi sovellettavissa yleisesti mittaamaan eri toimijoiden tuottaman työhönvalmennuspalvelun laatua tai voisiko kriteeristöä käyttää tukemaan palvelun kehittämisessä.
 - Olisiko kriteeristö käytettävissä esim. ostopalvelutilanteessa palvelun laatuvaatimuksina.

Laatukriteereihin perustuva tuetun työllistymisen työhönvalmennus

- Todettiin, että Pohjois-Karjalassa eri työhönvalmennuksen toimijoilla prosessi rakentuu toimijoiden omista lähtökohdista käsin ja vaiheita toteutetaan sen mukaisesti.
 - Asiakkaan näkökulmasta tunnistetaan, että prosessin eri vaiheita käytetään asiakastyössä samansuuntaisesti
 - Voidaan tunnistaa ”kevyemmän tuen” työhönvalmennus ”vahvemman tuen” työhönvalmennuksesta
 - On palveluntuottajia, jotka noudattavat vaiheita 1-3, ja ne ovat myös asiakkaan tarpeeseen sopivia palveluita.
 - Vahvemman tuen työhönvalmennuksessa korostuvat prosessin kaikki vaiheet sekä asiakkaan toimintakyvyn perusteella nousevat tuen tarpeet
- Laatukriteereiden peilaamisen kautta saatiin näkyville erilaisten työhönvalmennuspalvelujen yhtäläisyyksiä ja eroja
 - Prosessin vaiheiden toteutus
 - Palvelun kesto
 - Asiakkaan itsenäisen toimintakyvyn tarve
 - Ammattilaisten osaamisen tarve
 - Palvelun tarve kytkeytyä lähettävään tahoon
- Laatukriteeristö toimi myös palvelun kehittämisen välineenä
 - Miten asiakastieto esim. liikkuu palvelun tuottajan ja tilaajan välillä

Asiakaspolun eteneminen työhönvalmennuksessa

- Sosiaalipalveluiden työhönvalmennuspalvelun aikana asiakkaan toiveet työllistymisen suhteen kartoitetaan ja lähdetään yhdessä hakemaan työtä.
- Asiakas kokee, että jaksaa tehdä työtä 3 päivänä viikossa noin 5 tuntia päivässä. Asiakkaan kanssa keskustellaan osa-aikatyön vaihtoehdosta.
- Asiakkaan kanssa jatketaan keskustelua työkyvyttömyyseläkkeestä, jonka aikana myös osa-aikatyö on mahdollista. Yhdessä päätetään kuitenkin aluksi kokeilla, miten työ- ja toimintakyky näyttäytyy työelämässä. Voidaanko työpäiviä ja työtunteja lisätä vai olisiko osa-aikatyö paras vaihtoehto?
- Työpaikkaa haettaessa sovitaan, että sosiaalipalveluiden työhönvalmentaja tukee asiakasta kertomaan osaamisestaan ja taidoistaan työnantajalle. Työhönvalmennus auttaa myös työnantajaa räätälöimään työtehtäviä sopiviksi.

Tuetun työllistymisen menetelmällinen osaaminen Työn räätälöinti

Senja Asikainen

Tuetun työllistämisen menetelmällisen osaamisen vahvistaminen hankeyhteistyössä

Työn räätälöinnin osaamisen vahvistaminen alueen toimijoille yhtenä osatyökykyisen työllistämisen ja työn muotoilun menetelmänä, tuki työnantajalle. Verkostoyhteistyö maakunnan alueen toimijoiden kanssa.

STM:n Työkykyohjelma, Siun soten työkykyohjelma 2020-2022:

- Tavoitteena tarjota osatyökykyisille henkilöille yksilöllisiä ja oikea-aikaisia työkyvyn ja työllistämisen tuen palveluja
 - Työkyvyn tuen tiimin kehittämistyö, osaamisen vahvistaminen
 - Työllistämistä tukevien sosiaalipalveluiden kehittäminen (SHL 27 d§ ja e§) ja niiden menetelmäosaamisen vahvistaminen

TEM:n Työkykyohjelma, Pohjois-Karjalan TE-toimisto Osatyökykyisten palvelut, TEM-pilotti 2021-2022

- Tavoitteena etsiä ratkaisuja tiedossa oleviin osatyökykyisten työllistymisen ongelmiin
- Kehittää palveluja osatyökykyisten rekrytoinnin helpottamiseksi

Pohjois-Karjalan Sosiaaliturvayhdistys, Tuike-Tuetusti kohti monimuotoista työelämää:

- Tavoitteena luoda uusia työpaikkoja työn osien etsinnän ja niiden yhdistelyn kautta.

Työn räätälöinti työkyvyn tuen menetelmänä

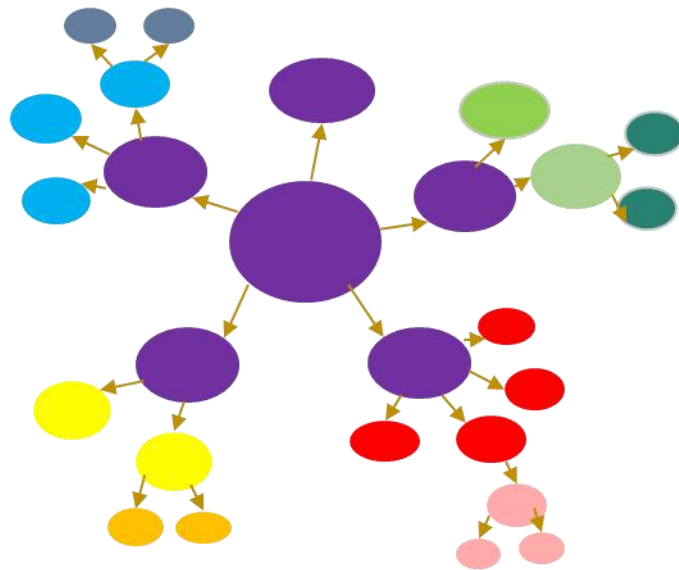
- Toimintatapa, jossa työtä tarkastellaan, muotoillaan ja muokataan uudella tavalla osatyökykyisen työntekijän tilanteessa.
- Keskeisinä lähtökohtina ovat sekä työntekijän osaaminen ja vahvuudet että työnantajan työtehtävät ja tarpeet.
- Työn räätälöinnin avulla voidaan tukea sekä työntekijää että työnantajaa uuden työn aloittamisen vaiheessa. Toimintatapaa voidaan käyttää ennakoinnin menetelmänä ja työssä jaksamisen tukena sekä myös välineenä työhön paluuta suunniteltaessa.

Työn räätälöinti työkyvyn tuen menetelmänä

- Perustuu RATKO-menetelmään: Vammaisten lasten ja nuorten säätio (Vamlas)
- Työn räätälöinti erilaisista näkökulmista esim. osa-aikaisen työn esille saaminen, uusien tehtävänkuvien rakentaminen tai työn tarkastelu sen osaamisvaatimusten mukaisesti eritellen avustavat työtehtävät erityistä ammattiosaamista vaativista tehtävistä.
- Parhaimmillaan menetelmän avulla voidaan luoda uusia työtehtäviä erilaisille osatyökykyisille osaajille.
- Työn räätälöinnillä on vahva yhteys koettuun työn merkityksellisyyteen ja hyvinvointiin työssä.
- Näkökulma: Suunta työkyvyttömyydestä kohti työkykyisyyttä, pystyvyyttä, työelämässä jatkamista sieltä pois siirtymisen sijaan.

Työn räätälöinnin prosessi

Työn pilkkominen

Tehtävien jaottelu ja valinta

Uuden tehtävän muotoilu

Työn räätälöinnin RATKO-menetelmän jalkauttaminen

- Ratko-työpajat eri toimijoille ja esimerkiksi Siun soten esimiehille
- Yhteistyöllistämisen työpaja ”Työn pilkkomisesta yhteistyöllistämiseen”
 - Työpaja yhdistyksille keväällä, tulossa uusi 28.9.2022.
- Liperissä yhteistyöllistämisen RATKO-työpaja työnantajille
- Työn ratkojat Pohjois-Karjalassa-ryhmä
 - Koulutetut Ratko-osaajat yli organisaatorajojen Pohjois-Karjalan Sosiaaliturvayhdistyksen Osatyökykyisten työllistäminen-työryhmästä
- Työnantajayhteistyö-seminaarit työnantajille

Työnantajayhteistyö

(Siun soten Työkykyohjelma, Tuike-hanke ja TEM-pilotti)

- Tekijöitä työhön-tukea rekrytointiin- tilaisuudet työnantajille
 - Keski-Karjala 4.10.2022 klo 8-9 Irman Tupa/Kitee
 - Pielisen Karjala 5.10.2022 klo 8:30-9:30 Ravintola Kaneli/ Nurmes
 - Joensuun seutu 1.11.2022, aika ja paikka tarkentuvat lähempänä

Tilaisuuksissa tietoiskut:

- Työn räätälöinti käytännössä
- Työnantajille suunnatut tuet työllistämiseen
- Monimuotoisuus työyhteisön voimavarana
- Työhönvalmentajan tuki työnantajalle

Asiakaspolun jatkuminen työhönvalmennuspalvelun tuella

- Asiakas työllistyy räätälöityyn, osaamistaan ja vahvuuksiaan vastaavaan osa-aikaiseen työsuhteeseen. Sovitaan työnantajan kanssa, että työtehtäviä voidaan tarkastella työsuhteen aikanakin.
- Sovitaan asiakkaan ja työnantajan kanssa, että sosiaalipalveluiden työhönvalmentaja on mukana työpaikalla työhön perehtymisvaiheessa alussa useampana päivänä ja tarvittaessa työsuhteen aikana esim. muutostilanteissa.
- Asiakkaalle laaditaan työpaikalle tehtävälista, josta hän voi itse tarkistaa seuraavaksi tehtävät työt.
- Työnantaja on hakenut osatyökykyisen henkilön TE-palveluiden palkkatuen, saatavilla myös työolosuhteiden järjestelytuki.
- Työhönvalmentaja tukee asiakasta yhteistyössä Kelan kanssa etuuksien yhteensovittamisen näkökulmasta.
 - Osa-aikatyön palkkaus suhteessa etuuksiin.
Työkyvyttömyyseläke? Asumistuki?

Mitä jatkossa?

20.9.2022

Pienryhmäkeskustelut alueittain:

- Mitä voisimme yhteistyössä tehdä, jotta varmistamme jatkossakin tämänkaltaisten asiakkaiden sujuvat palvelupolut?
- Pohtikaa myös millaisia rakenteita se vaatisi ja onko ne jo olemassa?
- Muodostakaa ja kirjatkaa vähintään yksi yhteinen tahtotila/lupaus/visio, mitä erityisesti haluaisitte luvata tämän asian edistämiseksi.
- Liity oman alueesi keskusteluun chatissa olevasta linkistä. Palaa takaisin seminaariin 11:00.

Siun soten Työkykyohjelma tulossa syksyllä 2022:

- Laatuksiteereiden mukaisen työhönvalmennuksen työpaja alueen toimijoille: 13.10.2022 klo 13-15
- Työhönvalmennus ja työ- ja toimintakyvyn mittarit ja menetelmät yhteinen koontiseminaari 10.11.2022 klo 13-15
- THL:n tilaisuus: Sosiaalihuollon rooli työllisyyden edistämässä 16.11.2022 klo 13-15
- Siun soten Työkykyohjelman loppuseminaari 25.11.2022
 - Temple of Challenge, Tiedepuisto Joensuu

**Valoisaa alkavaa
syksyä!
Kiitos
osallistumisestasi!**